

**Learn
Norwegian
on the Web**

**Ucz się
norweskiego
online**

Gramatyka

Olaf Husby, Åsta Øvregaard,
Kjell Heggvold Ullestad, Dominique Heyler

Trondheim, 04.02.2014

Tłumaczenie na polski: Iwonna Karpińska i Joanna Opstad.

Spis treści

RZECZOWNIKI	4	Stopniowanie.....	18
Rodzaje	4	Wyjątki.....	18
Opuszczanie rodzajników en/ei/et.....	4	Stopniowanie nieregularne	19
Forma określona.....	4	PRZYSŁÓWKI	20
Liczba mnoga.....	5	Przysłówki kierunku i miejsca	20
Niektóre formy nieregularne liczby mnogiej..	5	ZAIMKI	21
Dopełniacz.....	5	Zaimki osobowe w formie podmiotowej.....	21
Rzeczowniki rodzaju męskiego ze specjalną		Zaimki osobowe w formie dopełnieniowej ..	21
końcówką w liczbie mnogiej.....	6	Den/det	22
Rzeczowniki złożone.....	6	Zaimki zwrotne	22
CZASOWNIKI	6	Czasowniki zwrotne.....	22
Bezokolicznik	6	Zaimki wskazujące	23
Czasowniki w czasie teraźniejszym	7	Zaimki dzierżawcze.....	23
Czasowniki posiłkowe + bezokolicznik	7	Zaimki dzierżawcze.....	24
Tryb rozkazujący	8	PRZYIMKI	26
Bezokolicznik	8	I czy pã?	26
Czasowniki pomocnicze bez czasownika w		Przymki oznaczające położenie	26
formie osobowej (wyrażanie ruchu)	8	I.....	26
Czas przeszły prosty (Preteritum).....	8	Pã.....	27
Grupy czasowników regularnych	9	Til	27
Grupa 1.....	9	Hos.....	28
Grupa 2.....	9	Określanie czasu	28
Grupa 3.....	9	SZYK WYRAZÓW	29
Grupa 4.....	9	Zdania główne	29
Czasowniki nieregularne	9	Zdania pytające.....	29
Czas przeszły złożony (perfektum)	10	Zdania główne	30
Czasowniki regularne	10	Przeczenie.....	30
Grupa 1.....	11	Det er	30
Grupa 2.....	11	1. Zdanie główne	30
Grupa 3.....	11	2. Zdania podrzędne.....	31
Grupa 4.....	11	Zdania względne	32
Czasowniki nieregularne	11	Da - når = kiedy.....	32
Niektóre czasowniki nieregularne.....	11	Zdanie główne	32
Czasowniki posiłkowe.....	12	Zdania podrzędne.....	33
Czas przyszły.....	13	RÓŻNORODNY	34
Czasowniki zakończone na -s	13	Zaimki pytające.....	34
PRZYMIOTNIKI	13	Narodowości.....	35
Funkcja przydawki	14	Spójniki	35
Funkcja orzecznika	14	Hvilken	35
Funkcja przydawki	14	Liczebniki nieokreślone	35
Funkcja orzecznika	14	Synes - tro - tenke.....	36
Inne formy.....	15	Fordi - derfor	36
Liten og annen.....	15	Fordi.....	36
Funkcja przydawki	15	Derfor	37
Funkcja orzecznika	15	Så	37
Inne wzorce odmiany	16	Krótkie odpowiedzi.....	37
Funkcja przydawki	16	Ja - jo.....	38
Funkcja orzecznika	16	Zasady używania przecinka	38
Związki z czasownikiem <i>wyglądać</i>	16		

RZECZOWNIKI

Rozdział 2

Rodzaje

Rzeczowniki norweskie mają trzy rodzaje: męski, żeński i nijaki.

Męski **en** gutt chłopiec

Żeński **ei** jente dziewczyna

Nijaki **et** fly samolot

(Rzeczowniki rodzaju żeńskiego mogą mieć rodzajnik en zamiast ei: **ei jente** lub **en jente**.)

Opuszczanie rodzajników en/ei/et

W niektórych wyrażeniach opuszcza się rodzajniki nieokreślone **en/ei/et**:

Alex reiser med **fly**. Alex podróżuje samolotem.

Rodzajników nie używa się, gdy definiujemy osobę, np. jej zawód lub narodowość:

Jeg er **student**. Jestem studentem.

Rozdział 3

Forma określona

W *Rozdziale 2* przedstawiliśmy rodzajniki nieokreślone **en, ei i et**, które wskazują na rodzaj gramatyczny rzeczowników w formie nieokreślonej. Formę określoną rzeczowników tworzy się przez dodanie odpowiedniego przyrostka. Do rzeczowników rodzaju męskiego dodaje się przyrostek **-en**, do rzeczowników rodzaju żeńskiego **-a**, a nijakiego **-et**.

Rodzajnik określony używany jest wtedy, gdy mówimy o czymś (o osobie bądź rzeczy), co zostało już wcześniej wspomniane, określone lub wymienione, albo gdy wskazujemy rzeczy jedyne w swoim rodzaju, powszechnie wszystkim znane.

Należy pamiętać, że nie zawsze rodzaj gramatyczny wyrazu norweskiego zgodny jest z rodzajem gramatycznym polskiego wyrazu o tym samym znaczeniu.

en stol krzesło (jakielwiek) → **stolen** krzesło (ściśle określone)

ei dør (jakiś) drzwi → **døra** (te) drzwi

et bord (jakiś) stół → **bordet** (ten) stół

Jeśli rzeczownik kończy się na literę **-e**, dodajemy tylko **-n** do rzeczowników rodzaju męskiego i **-t** do rzeczowników rodzaju nijakiego. W rzeczownikach rodzaju żeńskiego z końcówką **-e** opuszczamy ją i zastępujemy **-a**:

en familie (jakaś) rodzina → **familien** (ta) rodzina

ei stue (jakiś) duży pokój → **stua** (ten) duży pokój

et hjørne (jakiś) róg, kąt → **hjørnet** (ten) róg, kąt

Liczba mnoga

Liczbę mnogą rzeczowników nieokreślonych tworzy się zazwyczaj poprzez dodanie końcówki **-er** lub **-r**, gdy wyraz kończy się na literę **-e**:

- en stol krzesło → (to) stoler krzesła
 ei dør (jakieś) drzwi → (to) dører (dwoje) drzwi
 et hjørne róg, kąt → (to) hjørner rogi, kąty

Krótkie (jednosylabowe) rzeczowniki rodzaju nijakiego w liczbie mnogiej nie przyjmują żadnej końcówki:

- et hus dom → (to) hus domy
 et rom pokój → (to) rom pokoje

Liczbę mnogą rzeczowników określonych tworzy się najczęściej poprzez dodanie końcówki **-(e)ne**:

- stoler (jakieś) krzesła → stolene (te) krzesła
 dører (jakieś) drzwi → dørerne (tych dwoje) drzwi
 hjørner (jakieś) rogi, kąty → hjørnene (te) rogi, kąty

Niektóre formy nieregularne liczby mnogiej

- et barn dziecko barnet **barn barna**
 ei bok książka boka **bøker bøkene**
 en bror brat broren **brødre brødrene**
 ei søster siostra søstera **søstre søstrene**
 en far ojciec faren **fedre fedrene**
 ei mor matka mora **mødre mødrene**
 en mann mężczyzna mannen **menn mennene**

Dopełniacz

Dopełniacz to przypadek rzeczownika określający w większości języków właściciela czegoś i odpowiadający na pytanie **czyj?**

W celu wskazania na posiadacza/właściciela formę dopełniacza tworzymy poprzez:

1. dodanie **-s** do rzeczownika: Dinas rom. (Pokój Diny)
lub
2. użycie przyimka **til**: Rommet **til** Dina. (Pokój Diny).

Należy zwrócić uwagę na to, że rzeczownik oznaczający własność w punkcie 1) występuje w formie nieokreślonej, a w punkcie 2) w formie określonej.

Rozdział 7

Rzeczowniki rodzaju męskiego ze specjalną końcówką w liczbie mnogiej

W *Rozdziale 3* uczyliście się, że rzeczowniki rodzaju męskiego w liczbie mnogiej przybierają w formie nieokreślonej końcówkę -(e)r, a w określonej -(e)ne: biler (jakiś samochody) i bilene (te/tamte samochody).

Część rzeczowników odmienia się jednak niezgodnie z tą regułą:

1. Rzeczowniki zakończone na -er, głównie rzeczowniki oznaczające osoby, otrzymują w liczbie mnogiej końcówki -e i -ne:

en lærer	læreren	lærere	lærerne
(jakiś) nauczyciel (ten/tamten) nauczyciel (jacyś) nauczyciele (ci/tamci) nauczyciele			

2. Rzeczowniki zakończone na -el, tracą jedno -e, gdy dodajemy -er i -ene. Podwójna spółgłoska zostaje zredukowana do jednej:

en nøkkel	nøkkelen	nøkler	nøklene
(jakiś) klucz (ten/tamten) klucz (jakiś) klucze (te/tamte) klucze			

Rozdział 9

Rzeczowniki złożone

Zdarza się, że dokładniejszy opis jakiegoś przedmiotu wymaga w języku norweskim użycia dwóch lub większej liczby rzeczowników. W takich przypadkach rzeczowniki łączą się w **jeden wyraz**. Ostatni człon rzeczownika złożonego określa rodzaj przedmiotu, a pierwszy precyzuje tę informację:

et møte + et rom	→ et møterom (sala zebrań)
et prosjekt + en leder	→ en prosjektleder (kierownik projektu)

Drugi człon rzeczownika złożonego określa jego rodzaj gramatyczny i sposób odmiany:

ei stue + et bord	→ et stuebord – mange stuebord (wyraz bord jest jednosylabowym rzeczownikiem rodzaju nijakiego)
	(stół w pokoju dziennym – wiele stołów w pokoju dziennym)

W niektórych rzeczownikach złożonych do połączenia członów stosuje się -s- lub -e-:

en tid + en frist	→ en tidsfrist (ostateczny termin)
et barn + en hage	→ en barnehage (przedszkole)

CZASOWNIKI

Rozdział 2

Bezokolicznik

Znak å przed czasownikiem wskazuje na formę bezokolicznikową tego czasownika:

Hyggelig å hilse på deg. Miło cię widzieć/poznać.

Czasowniki w czasie teraźniejszym

Formę czasu teraźniejszego tworzy się przez dodanie –r do bezokolicznika:

Bezokolicznik *Czas teraźniejszy*

å komme **przyjść** → kommer

å sitte **siedzieć** → sitter

-r dodaje się do bezokolicznika czasownika bez względu na osobę, tj. ja, ty, on, ona, ono, my, wy, oni i one:

Jeg kommer fra England. Jestem z Anglii.

Hun kommer fra Italia. Ona jest z Włoch.

Vi kommer fra Norge. (My) Jesteśmy z Norwegii.

Zauważ, że niektóre czasowniki w czasie teraźniejszym mają nieregularną odmianę:

Bezokolicznik *Czas teraźniejszy*

å være **być** → er

å gjøre **robić** → gjør

Rozdział 3

Czasowniki posiłkowe + bezokolicznik

Czasowniki posiłkowe:

skal będzie (coś robić)

vil chce

kan może

må musi

bør powinien/powinna/powinno

Po czasownikach posiłkowych nie używa się znaku bezokolicznika å:

Dina **skal gå** på skolen.

Mormor **vil ha** besøk.

Snart **kan** vennene **se** Dinas rom.

Han **må finne** en venn.

Skal + bezokolicznik wskazuje często na czas przyszły:

Hva **skal** vi **gjøre** i dag?

Vi **skal være** hjemme.

Grupy czasowników regularnych

Czasowniki regularne dzielimy na cztery grupy.

Grupa 1

Czasowniki przyjmujące końcówkę **-et**. Do tej grupy należy większość czasowników z dwiema spółgłoskami przed końcówką **-e** w bezokoliczniku oraz niektóre czasowniki z **t, g i d**:

Bezokolicznik: å snakke mówić å vente czekać å lage robić

Czas przeszły prosty: **snakket** **ventet** **laget**

Grupa 2

Czasowniki przyjmujące końcówkę **-te**. Do tej grupy należy większość czasowników z jedną spółgłoską przed końcówką **-e** w bezokoliczniku:

Bezokolicznik: å kjøpe kupić å spise jeść

Czas przeszły prosty: **kjøpte** **spiste**

Zauważ, że do grupy 2 należy również kilka czasowników z podwójną spółgłoską:

Bezokolicznik: å begynne zacząć

Czas przeszły prosty: **begynte**

Grupa 3

Czasowniki przyjmujące końcówkę **-de**. Do tej grupy należą czasowniki z **v** i z **ei**:

Bezokolicznik: å prøve próbować å greie poradzić sobie å leie wynająć

Czas przeszły prosty: **prøvde** **greide** **leide**

Grupa 4

Czasowniki przyjmujące końcówkę **-dde**. Do grupy tej należą czasowniki, które w bezokoliczniku nie mają końcówki **-e**:

Bezokolicznik: å bo mieszkać å bety znaczyć

Czas przeszły prosty: **bodde** **betydde**

Czasowniki nieregularne

Czasowniki nieregularne przyjmują inną formę. W większości wypadków w czasie przeszłym zmianie ulega samogłoska:

Bezokolicznik: å dra jechać å drikke pić å finne znaleźć

Czas przeszły prosty: **dro** **drakk** **fant**

Niektóre inne czasowniki nieregularne w *Rozdziale 7*:

Bezokolicznik		Czas przeszły prosty
å bli	stać się	ble
å gå	iść	gikk
å ha	mieć	hadde
å komme	przyjść	kom
å se	widzieć	så
å si	mówić	sa
å sitte	siedzieć	satt
å skrive	pisać	skrev
å slå på	włączyć	slo
å ta	wziąć	tok
å treffe	spotkać	traff
å være	być	var

Więcej czasowników nieregularnych w *Rozdziale 8*.

Rozdział 8

Czas przeszły złożony (perfektum)

Czas przeszły złożony tworzy się przez połączenie czasownika posiłkowego **å ha** (mieć) i czasownika głównego w formie imiesłowu czasu przeszłego: **har + kjøpt = har kjøpt**.

Czasu przeszłego złożonego używamy, gdy:

1. Skupiamy uwagę na rezultacie wykonanej czynności, nie określając przy tym czasu, w jakim się ona odbyła:

Jens **har vært** hjemme hos Alex.
Jens był u Alexa w domu. (Rezultat: Zna rodzinę Alexa.)

2. Jakaś czynność została rozpoczęta w przeszłości i nadal trwa:

Ben **har vært** i Fjordvik i tre måneder.
Ben jest w Fjordvik od trzech miesięcy.

3. Precyzujemy czas wykonania czynności, łączący się z teraźniejszością, np. **i dag** (dzisiaj), **i år** (w tym roku), **alltid** (zawsze), **aldri** (nigdy):

Hva **har** du **gjort** i dag?
Co dziś robisz?

Czasowniki regularne

Poniżej podajemy odmianę czasowników regularnych w czasie przeszłym złożonym z podziałem na cztery grupy, jak w *Rozdziale 7*.

å dø	umrzeć	dør	døde	dødd
å finne	znaleźć	finner	fant	funnet
å forstå	rozumieć	forstår	forsto	forstått
å fortelle	powiedzieć/opowiedzieć	forteller	fortalte	fortalt
å fortsette	kontynuować	fortsetter	fortsatte	fortsatt
å få	dostać	får	fikk	fått
å gi	dać	gir	ga(v)	gitt
å gjøre	robić	gjør	gjorde	gjort
å gå	iść	går	gikk	gått
å ha	mieć	har	hadde	hatt
å hete	nazywać się	heter	het	hett
å hjelpe	pomóc	hjelper	hjalp	hjulpet
å komme	przyjść	kommer	kom	kommet
å le	śmiać się	ler	lo	ledd
å legge	kłaść	legger	la	lagt
å ligge	leżeć	ligger	lå	ligget
å møte	spotkać	møter	møtte	møtt
å se	widzieć	ser	så	sett
å selge	sprzedać	selger	solgte	solgt
å sette	położyć	setter	satte	satt
å si	powiedzieć	sier	sa	sagt
å sitte	siedzieć	sitter	satt	sittet
å skrive	pisać	skriver	skrev	skrevet
å sove	spać	sover	sov	sovet
å spørre	pytać	spør	spurte	spurt
å stå	stać	står	sto(d)	stått
å synge	śpiewać	synger	sang	sunget
å ta	wziąć	tar	tok	tatt
å treffe	spotkać/trafić	treffer	traff	truffet
å velge	wybrać	velger	valgte	valgt
å vite	wiedzieć	vet	visste	visst
å være	być	er	var	vært

Czasowniki posiłkowe

	<i>Bezokolicznik</i>		<i>Czas teraźniejszy</i>	<i>Czas przeszły prosty</i>	<i>Czas przeszły złożony</i>
å skulle	mieć powinność	skal	skulle		skullet
å ville	chcieć	vil	ville		villet
å kunne	móc/potrafić	kan	kunne		kunnet
å måtte	musieć	må	måtte		måttet
å burde	należałoby	bør	burde		burdet

Czas przyszły

W *Rozdziale 3* nauczyliście się, że czas przyszły można wyrazić za pomocą **skal + bezokolicznik**. Konstrukcja ta wskazuje na czynność zamierzoną:

Jeg skal reise til Oslo på torsdag. Pojadę w czwartek do Oslo.

Gdy czynność nie jest zamierzona, często używamy frazy **komme til + bezokolicznik (z å)**:

Det kommer til å bli overskyet i dag. Dzisiaj będzie zachmurzenie.

Du kommer til å like skolen. Polubisz szkołę.

Rozdział 12

Czasowniki zakończone na -s

Niektóre czasowniki mają końcówkę -s we wszystkich czasach. Podajemy te najczęściej używane:

Bezokolicznik	Czas teraźniejszy	Cas przeszły prosty	Czas przeszły złożony
å synes myśleć/uważać	synes	syntes	har syntes
å trives dobrze się czuć w jakiejś sytuacji	trives	trivdes	har trivdes
å finnes być/istnieć	finnes	fantes	har funnes
å møtes spotkać się	møtes	møttes	har møttes
å ses widzieć się (z kimś)	ses	såes	har settes

Przykłady:

Ben trives i Fjordvik. Ben lubi mieszkać w Fjordvik.

Han syntes lutefisk var rart. Uważał, że «lutefisk» była dziwna.

Nina og Cecilie møttes i Oslo. Nina i Cecilie spotkały się w Oslo.

Vi ses i morgen! Widzimy się jutro!

PRZYMIOTNIKI

Rozdział 5

Większość przymiotników rodzaju nijakiego tworzy się przez dodanie -t do formy podstawowej, a liczbę mnogą przymiotników - przez dodanie -e.

Funkcja przydawki

W poniższych przykładach przymiotniki umiejscowione są przed rzeczownikami, do których się odnoszą (pełnią funkcję przydawki):

<i>Liczba pojedyncza</i>		<i>Liczba pojedyncza</i>	
<i>Rodzaj męski</i>	<i>Rodzaj żeński</i>	<i>Rodzaj nijaki</i>	
en brun stol	ei brun seng	et brunt bord	brune stoler/senger/bord
brązowe krzesło	brązowe łóżko	brązowy stół	brązowe krzesła/łóżka/stoły

Funkcja orzecznika

W poniższych zdaniach przymiotniki łączą się z rzeczownikami za pomocą czasownika **er** (jestem/jesteś/ jest/ jesteście/jesteście/są), który jest formą czasu teraźniejszego czasownika **å være** (być):

<i>Liczba pojedyncza</i>		<i>Liczba pojedyncza</i>	
<i>Rodzaj męski</i>	<i>Rodzaj żeński</i>	<i>Rodzaj nijaki</i>	
Stolen er brun	Senga er brun	Bordet er brunt	Stolene/sengene/bordene er brune
Krzesło jest brązowe. Łóżko jest brązowe. Stół jest brązowy. Krzesła/łóżka/stoły są brązowe.			

Rozdział 6

W *Rozdziale 5* nauczyliście się o podstawowych formach przymiotników; większość przymiotników rodzaju nijakiego kończy się na **-t**, przymiotniki w liczbie mnogiej zakończone są **-e**.

Funkcja przydawki

<i>Liczba pojedyncza</i>		<i>Liczba mnoga</i>	
<i>Rodzaj męski</i>	<i>Rodzaj żeński</i>	<i>Rodzaj nijaki</i>	
en brun stol	ei brun seng	et brunt bord	brune stoler/senger/bord
brązowe krzesło	brązowe łóżko	brązowy stół	brązowe krzesła/łóżka/stoły

Funkcja orzecznika

<i>Liczba pojedyncza</i>		<i>Liczba mnoga</i>	
<i>Rodzaj męski</i>	<i>Rodzaj żeński</i>	<i>Rodzaj nijaki</i>	
Stolen er brun	Senga er brun	Bordet er brunt	Stolene/sengene/bordene er brune
Krzesło jest brązowe. Łóżko jest brązowe. Stół jest brązowy. Krzesła/łóżka/stoły są brązowe.			

Występują również inne formy przymiotników:

Inne formy

Rodzaj męski	Rodzaj żeński	Rodzaj nijaki	Liczba mnoga
1. en ny kjole	ei ny lue	et nytt bord	nye klær
2. en billig kjole	ei billig lue	et billig bord	billige klær
3. en tysk kjole	ei tysk lue	et tysk bord	tyske klær
4. en praktisk kjole	ei praktisk lue	et praktisk bord	praktiske klær
5. en moderne kjole	ei moderne lue	et moderne bord	moderne klær
6. en grønn kjole	ei grønn lue	et grønt bord	grønne klær

1. Przymiotniki jednosylabowe zakończone samogłoską akcentowaną, w rodzaju nijakim przyjmują końcówkę **-tt** (**ny** - nowy).
2. Przymiotniki kończące się na **-ig** nie przyjmują końcówki **-t** w rodzaju nijakim (**billig** - tanie).
3. Przymiotniki określające narodowość zakończone na **-sk** nie przyjmują końcówki **-t** w rodzaju nijakim (**tysk** - niemieckie).
4. Przymiotniki zapożyczone zakończone na **-isk** nie przyjmują końcówki **-t** w rodzaju nijakim (**praktisk** - praktyczne).
5. Przymiotniki kończące się na **-e** nie przyjmują końcówki **-t** w rodzaju nijakim (**moderne** - nowoczesne).
6. Większość przymiotników zakończonych podwójną spółgłoską traci jedną ze spółgłosek przed **-t** w rodzaju nijakim (**grønn** - zielony).

Liten og annen

Liten (mały) i **annen** (inny) są przymiotnikami nieregularnymi:

Funkcja przydawki

Liczba pojedyncza		Liczba mnoga	
Rodzaj męski	Rodzaj żeński	Rodzaj nijaki	
en liten bil	ei lita bok	et lite bord	små biler/bøker/bord
mały samochód	mała książka	mały stół	małe samochody/książki/stoły
en annen bil	ei anna bok	et annet bord	andre biler/bøker/bord
inny samochód	inna książka	inny stół	inne samochody/książki/stoły

Funkcja orzecznika

Liczba pojedyncza		Liczba mnoga	
Rodzaj męski	Rodzaj żeński	Rodzaj nijaki	
Bilen er liten	Boka er lita	Skjerfet er lite	Bilene/bøkene/skjerfene er små
Samochód jest mały. Książka jest mała. Stół jest mały. Samochody/książki/stoły są małe.			

Annen (inny) nie jest używany w funkcji orzecznika.

Rozdział 7

Inne wzorce odmiany

Przymiotniki zakończone na **-el** lub **-en**, takie jak **gammel** (stary) and **sulten** (głodny), nie odmieniają się według głównego wzorca. Litera **-e** zanika przy dodaniu końcówki liczby mnogiej **-e**. Oprócz tego przymiotniki zawierające podwójną spółgłoskę tracą jedną z nich:

Funkcja przydawki

<i>Liczba pojedyncza</i>			<i>Liczba mnoga</i>
<i>Rodzaj męski</i>	<i>Rodzaj żeński</i>	<i>Rodzaj nijaki</i>	
en gammel bil	ei gammel veske	et gammelt bord	gamle biler/vesker/bord
stary samochód	stara torebka	stary stół	stare samochody/torebki/stoły
en sulten gutt	ei sulten jente	et sultent barn	sultne gutter/jenter/barn
głodny chłopiec	głodna dziewczyna	głodne dziecko	głodni chłopcy/głodne dziewczyny/dzieci

Funkcja orzecznika

<i>Liczba pojedyncza</i>			<i>Liczba mnoga</i>
<i>Rodzaj męski</i>	<i>Rodzaj żeński</i>	<i>Rodzaj nijaki</i>	
Bilen er gammel.	Veska er gammel.	Bordet er gammelt.	Bilene/veskene/bordene er gamle .
Samochód jest stary.	Torebka jest stara.	Stół jest stary.	Samochody/torebki/stoły są stare.
Gutten er sulten.	Jenta er sulten.	Barnet er sultent.	Guttene/jentene/barna er sultne .
Chłopiec jest głodny.	Dziewczyna jest głodna.	Dziecko jest głodne.	Chłopcy/dziewczyny/dzieci są głodne.

Związki z czasownikiem *wyglądać*

Wyrażenia **wyglądać + przymiotnik** w norweskim tworzy się następująco: czasownik **å se + przymiotnik + (przysłówek) ut**.

Uwaga! W języku polskim w wyrażeniach *wyglądać (jak?)* używa się przysłówek, a nie przymiotników.

Przymiotniki odmieniają się zgodnie z wzorem dla *orzeczników*, jak to podano w *Rozdziałach 5, 6 i 7*. Poniżej podano przykłady z przymiotnikami **fin** (ładny) i **gammel** (stary).

<i>Liczba pojedyncza</i>			<i>Liczba mnoga</i>
<i>Rodzaj męski</i>	<i>Rodzaj żeński</i>	<i>Rodzaj nijaki</i>	
Bilen ser fin ut.	Boka ser fin ut.	Huset ser fint ut.	Bilene ser fine ut.
Samochód wygląda ładnie.	Książka wygląda ładnie.	Dom wygląda ładnie.	Samochody wyglądają ładnie.

Bilen ser gammel ut.	Boka ser gammel ut.	Huset ser gammelt ut.	Bilene ser gamle ut.
Samochód wygląda na stary.	Książka wygląda na starą.	Dom wygląda na stary.	Samochody wyglądają na stare.

Rozdział 8

W Rozdziale 5 i 6 mówiliśmy o tym, że przymiotniki pełnią następujące funkcje:

jako przydawki przed rzeczownikami w formie nieokreślonej: en **stor bil**

jako orzeczniki po czasownikach typu *å være* (być): bilen er **stor**

W połączeniu *en stor bil* przymiotnik umieszczony jest przed rzeczownikiem w formie nieokreślonej. Przydawki mogą jednak również opisywać rzeczowniki w formie określonej (ten duży samochód). Przybierają wówczas końcówkę **-e** (jak w liczbie mnogiej).

Oprócz tego, przymiotniki wymagają wtedy rodzajników określonych: **den, det** i **de**, które muszą pozostawać w zgodzie z rodzajem i liczbą rzeczownika: **den + store + bilen = den store bilen** (ten duży samochód).

Jest to tak zwana podwójna określoność, która jest bardzo specyficzną konstrukcją, obcą językowi polskiemu. W norweskim formę określoną zaznacza się dwa razy: raz poprzez rodzajniki formy określonej (**den, det, de**) i powtórnie poprzez określoną formę rzeczownika (**bilen**).

<i>Liczba pojedyncza</i>		<i>Liczba mnoga</i>	
<i>Rodzaj męski</i>	<i>Rodzaj żeński</i>	<i>Rodzaj nijaki</i>	
en stor bil	ei stor lue	et stort vindu	store biler/luer/vinduer
(jakiś) duży samochód	(jakaś) duża czapka	(jakiś) duże okno	(jakiś) duże samochody/czapki/okna
den store bilen	den store lua	det store bordet	de store bilene/luene/bordene
(ten) duży samochód	(ta) duża czapka	(to) duże okno	(te) duże samochody/czapki/okna

Zwróć uwagę na nieregularną odmianę przymiotnika **liten** (mały):

<i>Liczba pojedyncza</i>		<i>Liczba mnoga</i>	
<i>Rodzaj męski</i>	<i>Rodzaj żeński</i>	<i>Rodzaj nijaki</i>	
en liten bil	ei lita lue	et lite eple	små biler/luer/epler
(jakiś) mały samochód	(jakaś) mała czapka	(jakiś) małe jabłko	(jakiś) małe samochody/czapki/jabłka
den lille bilen	den lille lua	det lille eplet	de små bilene/luene/eplene
(ten) mały samochód	(ta) mała czapka	(to) małe jabłko	(te) małe samochody/czapki/jabłka

3) Wiele przymiotników zakończonych na **-sk** i **-e** stopniuje się przy pomocy **mer** (bardziej) i **mest** (najbardziej).

Przymiotniki odczasownikowe (np. berømt - znany), część wyrazów wielosylabowych i niektóre wyrazy obcego pochodzenia również odmienia się ten sam sposób:

<i>Stopień równy</i>	<i>Stopień wyższy + enn (niż)</i>	<i>Stopień najwyższy</i>	
praktisk	mer praktisk	mest praktisk	praktyczny
moderne	mer moderne	mest moderne	nowoczesny
berømt	mer berømt	mest berømt	znany
interessant	mer interessant	mest interessant	interesujący
absurd	mer absurd	mest absurd	absurdalny

Stopniowanie nieregularne

<i>Stopień równy</i>	<i>Stopień wyższy + enn (niż)</i>	<i>Stopień najwyższy</i>	
gammel	eldre	eldst	stary
god/bra	bedre	best	dobry
ille	verre	verst	zły
lang	lengre	lengst	długi
liten	mindre	minst	mały
stor	større	størst	duży
tung	tyngre	tyngst	ciężki
ung	yngre	yngst	młody
mange	flere	flest	dużo, wiele (rzeczowniki policzalne)
mye	mer	mest	dużo, wiele (rzeczowniki policzalne)

Przykład:

Cecilie er **ung**. Dina er **yngre enn** Cecilie. Alex er **yngst**.
Cecilie jest młoda. Dina jest młodsza niż/od Cecilie. Alex jest najmłodszy.

Zauważ, że:

1) Forma stopnia wyższego jest niezmienna, niezależnie od rodzaju i liczby rzeczownika:

Dina er **yngre** enn Cecilie.

Alex er **yngre** enn Dina.

Alex og Dina er **yngre** enn Cecilie.

2) Kiedy przymiotnik w stopniu najwyższym występuje przed rzeczownikiem w formie określonej, dodajemy do niego końcówkę **-e**. Oprócz tego wymagane jest użycie rodzajnika określonego **den, det** lub **de**, zgodnego z rodzajem i liczbą rzeczownika (zob. *Rozdział 8*, Przymiotniki, podwójna określoność):

den yngste jenta **det fineste huset** **de beste bøkene**
 (ta) najmłodsza dziewczynka (ten) najładniejszy dom (te) najlepsze książki

3) Kiedy przymiotnik w stopniu najwyższym występuje jako orzecznik po czasownikach jak *å være* (być), można go użyć w formie nieokreślonej lub określonej:

Alex er **yngst** i familien. Alex er **den yngste** i familien.
 Alex jest najmłodszy w rodzinie.

4) Przymiotnika w stopniu najwyższym używa się porównując dwa rzeczowniki:

Hvem er **eldst/den eldste**, Dina eller Alex?
 Kto jest starszy, Dina czy Alex?

Hvilken jakke er **billigst/den billigste**, den røde eller den svarte?
 Która kurtka jest tańsza, czerwona czy czarna?

Hvilken by er **størst/den største**, Trondheim eller Oslo?
 Które miasto jest większe, Trondheim czy Oslo?

PRZYSŁÓWKI

Rozdział 5

Przysłówki kierunku i miejsca

Niektóre przysłówki mają dwie formy. Jedna z nich sygnalizuje ruch w jakimś kierunku, a druga znajdowanie się w stanie spoczynku:

<i>Kierunek</i>		<i>Miejsce</i>	
Han går inn .	do	Han er inne .	w/wewnątrz/w środku
Han går ut .	z	Han er ute .	na zewnątrz
Han går opp i andre etasje. do góry		Han er oppe .	na górze/u góry
Han går ned i første etasje. na dół		Han er nede .	na dole
Han går hjem .	do domu	Han er hjemme .	w domu

Zapamiętaj, że przysłówki **tu/tutaj** i **tam** w norweskim występują również w dwóch formach.

<i>Kierunek</i>		<i>Miejsce</i>	
Han kommer hit .	tutaj	Han er her .	tutaj
Han går dit .	tam	Han er der .	tam

Rozdział 10

Przysłówki służą do określania czasowników, tak jak przymiotniki służą do określania rzeczowników i zaimków. Przysłówek tworzy się stosując **przymiotnik w rodzaju nijakim**:

Alex puster **tungt**. Alex ciężko oddycha.

Alex snakker **høyt**. Alex głośno mówi.

ZAIMKI

Rozdział 2

Zaimki osobowe w formie podmiotowej

1. jeg	ja
2. du	ty
3. han	on
	hun
	ona
	det/den
	ono
1. vi	my
2. dere	wy
3. de	oni/one

Rozdział 3

Zaimki osobowe w formie dopełnieniowej

W języku norweskim zaimki osobowe mają dwie formy: podmiotu i dopełnienia.

	<i>Forma podmiotu</i>		<i>Forma dopełnienia</i>
1. jeg	ja	meg	mnie, mi, mną
2. du	ty	deg	ciebie, cię, tobie, ci, tobą
3. han	on	ham (han)	jego, go, niego, jemu, mu, niemu, nim
	hun	henne	jej, niej, ją, nią
	det/den	det/den	jego, go, niego, jemu, mu, niemu, je, nie, nim
1. vi	my	oss	nas, nam, nami
2. dere	wy	dere	was, wam, wami
3. de	oni	dem	ich, nich, im, nim, nimi
	one		ich, nich, im, nim, nimi, je, nie

Den/det

Zaimki **den** i **det** mogą również zastępować rzeczowniki nieosobowe. **Den** zastępuje rzeczowniki rodzaju męskiego i żeńskiego, a **det** rodzaju nijakiego:

De har *en sofa*. **Den** er i stua.

De har *ei stue*. **Den** er stor.

Dina har *et skap*. **Det** har tre hyller.

Rozdział 5

Zaimki zwrotne

Zaimki zwrotne mają taką samą formę jak zaimki osobowe w formie dopełnienia (patrz *Rozdział 3*), z wyjątkiem **ham**, **henne**, **dem**, którym odpowiada zaimek zwrotny **seg** (wszystkie te zaimki zwrotne w języku polskim odpowiadają zaimkowi się):

1. Jeg vasker **meg**. Myję się.
2. Du vasker **deg**. Myjesz się.
3. Han vasker **seg**. On myje się.
- Hun vasker **seg**. Ona myje się.
- Det/Den vasker **seg**. Ono myje się.
1. Vi vasker **oss**. Myjemy się.
2. Dere vasker **dere**. Myjecie się.
3. De vasker **seg**. Myją się.

Zaimków zwrotnych używa się, gdy podmiotem i dopełnieniem w zdaniu jest ta sama osoba. W połączeniu z czasownikami służą one do wyrażenia, że podmiot wykonał czynność na samym sobie. Gdy dopełnieniem jest zaimek w formie dopełnienia, oznacza to, że podmiot wykonuje czynność na innej osobie. Zwróć uwagę na różnicę w znaczeniu poniższych zdań:

Han vasker **seg**. (On) myje się.

Han vasker **ham**. (On) myje go (np. syna).

Czasowniki zwrotne

Niektóre czasowniki wymagają zaimka zwrotnego, choć nie zawsze wydaje się to logiczne. Tego typu czasowniki określa się mianem czasowników zwrotnych.

Uwaga: Nie wszystkie norweskie czasowniki zwrotne odpowiadają polskim!

Tone **setter seg** i stolen. Tone siada na krześle.

Niektóre czasowniki zwrotne:

å sette seg	siadać
å ha med seg	mieć ze sobą
å glede seg til	cieszyć się na coś

å skynde seg	śpieszyć się
å kose seg	znajdować przyjemność (w czymś)/przyjemnie spędzać czas
å tørke seg	wycierać się
å kle på seg	ubierać się
å barbere seg	golić się
å komme seg ut	wydostać się

Rozdział 6

Zaimki wskazujące

Zaimki wskazujące używane są do określenia jakiegoś przedmiotu (lub osoby), a także odległości do niego (niej).

Denne i **den** używane są z rzeczownikami rodzaju męskiego i żeńskiego w liczbie pojedynczej.

Dette i **det** używane są z rzeczownikami rodzaju nijakiego w liczbie pojedynczej.

Disse i **de** używane są z rzeczownikami w liczbie mnogiej.

Zauważ, że rzeczowniki po zaimkach wskazujących przybierają formę określoną: *denne bilen* itp.

Blisko

Dalej

Rodzaj męski: **denne** koppen *ta* filiżanka **den** koppen *tamta* filiżanka

Rodzaj żeński: **denne** døra *te* drzwi **den** døra *tamte* drzwi

Rodzaj nijaki: **dette** glasset *ta* szklanka **det** glasset *tamta* szklanka

Liczba mnoga: **disse** koppene *te* filiżanki **de** koppene *tamte* filiżanki

Rozdział 9

Zaimki dzierżawcze

Zaimki dzierżawcze informują o posiadaczu/właścicielu czegoś. Jeśli posiadaczem jest **jeg** (ja), własność wyrażana jest za pomocą zaimków **min**, **mi** lub **mitt**, w zależności od rodzaju gramatycznego «posiadanego» rzeczownika. Jeżeli «posiadany» rzeczownik jest w liczbie mnogiej, używa się zaimka **mine**:

Faren **min** er lærer. Mój ojciec jest nauczycielem.

Mora **mi** er også lærer. Moja matka też jest nauczycielką.

Skrivebordet **mitt** er gammelt. Moje biurko jest stare.

Bøkene **mine** ligger i sekken. Moje książki są w torbie.

Zaimki dzierżawcze **din** (twój) i **vår** (nasz) również odmieniają się w zależności od liczby i rodzaju. Natomiast zaimki **hans** (jego), **hennes** (jej) i **deres** (ich) są nieodmienne.

	Posiadacz	Rodzaj męski	Rodzaj żeński	Rodzaj nijaki	Liczba mnoga
ja	faren min mój ojciec	mora mi moja matka	skrivebordet mitt moje biurko	bøkene mine moje książki	
ty	faren din twój ojciec	mora di twoja matka	skrivebordet ditt twoje biurko	bøkene dine twoje książki	
on	faren hans jego ojciec	mora hans jego matka	skrivebordet hans jego biurko	bøkene hans jego książki	
ona	faren hennes jej ojciec	mora hennes jej matka	skrivebordet hennes jej biurko	bøkene hennes jej książki	
my	faren vår nasz ojciec	mora vår nasza matka	skrivebordet vårt nasze biurko	bøkene våre nasze książki	
wy	faren deres wasz ojciec	mora deres wasza matka	skrivebordet deres wasze biurko	bøkene deres wasze książki	
oni	faren deres ich ojciec	mora deres ich matka	skrivebordet deres ich biurko	bøkene deres ich książki	

W norweskim zaimki dzierżawcze mogą stać albo za «posiadany przedmiotem», jak to pokazano powyżej, albo przed nim: faren **min** lub **min** far.

Zauważ, że w pierwszej ewentualności rzeczownik przybiera formę określoną, a w drugiej - formę nieokreśloną:

faren min ale min **far**
mora di ale di **mor**
huset hennes ale hennes **hus**
bøkene våre ale våre **bøker**
faren deres ale deres **far**

Rozdział 10

Zaimki dzierżawcze

sin - si - sitt - sine

W Rozdziale 9 poznałeś zaimki dzierżawcze - różne formy **min** (mój), **din** (twój) i **vår** (nasz) oraz **hans** (jego), **hennes** (jej) i **deres** (wasz i ich).

W 3. osobie liczby pojedynczej i mnogiej występuje również zaimek zwrotny dzierżawczy **sin** (swój). Jest on używany, gdy właścicielem przedmiotu/obiektu jest podmiot zdania. Jeśli podmiot nie jest właścicielem - używa się innych zaimków dzierżawczych:

Sissel ringer tannlegen sin. → Sissels tannlege
 Sissel dzwoni do swojego dentysty.

Sissel ringer tannlegen hennes. → Cecilies tannlege
 Sissel dzwoni do jej dentysty.

Zaimek zwrotno-dzierżawczy musi zgadzać się rodzajem i liczbą z «posiadany» rzeczownikiem. **Sin** jest rodzaju męskiego liczby pojedynczej, **si** - rodzaju żeńskiego liczby pojedynczej, **sitt** - rodzaju nijakiego liczby pojedynczej, a **sine** - liczbą mnogą.

	<i>Posiadacz</i>	<i>Rodzaj męski</i>	<i>Rodzaj żeński</i>	<i>Rodzaj nijaki</i>	<i>Liczba mnoga</i>
ja		faren min mój ojciec	mora mi moja matka	skrivebordet mitt moje biurko	bøkene mine moje książki
ty		faren din twój ojciec	mora di twoja matka	skrivebordet ditt twoje biurko	bøkene dine twoje książki
on		faren hans jego ojciec	mora hans jego matka	skrivebordet hans jego biurko	bøkene hans jego książki
		faren sin jego (własny) ojciec	mora si jego (własna) matka	skrivebordet sitt jego (własne) biurko	bøkene sine jego (własne) książki
ona		faren hennes jej ojciec	mora hennes jej matka	skrivebordet hennes jej biurko	bøkene hennes jej książki
		faren sin jej (własny) ojciec	mora si jej (własna) matka	skrivebordet sitt jej (własne) biurko	bøkene sine jej (własne) książki
my		faren vår nasz ojciec	mora vår nasza matka	skrivebordet vårt nasze biurko	bøkene våre nasze książki
wy		faren deres wasz ojciec	mora deres wasza matka	skrivebordet deres wasze (własne) biurko	bøkene deres wasze (własne) książki
oni		faren deres ich ojciec	mora deres ich matka	skrivebordet deres ich biurko	bøkene deres tich książki
		faren sin ich (własny) ojciec	mora si ich (własna) matka	skrivebordet sitt ich (własne) biurko	bøkene sine tich (własne) książki

Inne przykłady:

Sissel kikker inn i *munnen sin*. → Sissels munn
 Sissel zagląda do swoich ust.

Sissel kikker inn i *munnen hennes*. → Cecilies munn
 Sissel zagląda do jej ust.

Sissel sitter ved *skrivebordet sitt*. → Sissels skrivebord
 Sissel siedzi przy swoim biurku.

Sissel leser boka *si*. → Sissels bok
 Sissel czyta swoją książkę.

Sissel peker på en av *tennene sine*. → Sissels tenner
 Sissel pokazuje na swój ząb.

Zauważ, że **sin** - **si** - **sitt** - **sine** nie mogą być użyte w podmiocie:

Podmiot

Tannlegen hennes kan hjelpe henne. Jej dentysta może jej pomóc.

ale

Podmiot *Dopełnienie*

Hun får hjelp av *tannlegen sin*. Otrzyma pomoc od swojego dentysty.

PRZYIMKI

Rozdział 2

I czy på?

Główna zasada jest taka:

I w + kontynenty, kraje, miasta

På w/na + góry, wyspy, miejsca, dzielnice miast

i Europa **på** Mount Everest

i Norge **på** Sumatra, **på** Mallorca

i Oslo **på** Gardermoen (miejsowość pod Oslo)

på Grorud, **på** Tøyen (dzielnice Oslo)

Wyjątki: Przed nazwami niektórych miast norweskich o położeniu śródlądowym, używa się przysłówka **på** zamiast **i**: **på** Lillehammer, **på** Hamar. Więcej na ten temat w *Rozdziale 5*.

Rozdział 5

Przymki oznaczające położenie

W *Rozdziale 2* była mowa o przymkach **i** oraz **på**. Poniżej podajemy więcej przymków określających położenie.

Bak (za), **foran** (przed), **i** (w), **på** (na), **over** (nad), **under** (pod) i **ved siden av** (obok) są typowymi przymkami oznaczającymi położenie.

Poniżej zajmiemy się bliżej różnicą między **i** i **på**. Wyjaśnimy również, jak używać dwóch innych przysłówków: **til** (do) i **hos** (u).

I

I jest używane, gdy coś znajduje się wewnątrz czegoś:

Klærne ligger i skapet. Ubrania leżą w szafie.

Sofaen er i stua. Sofa jest w dużym pokoju.

I jest także używane z nazwami:

- kontynentów: i Europa, i Asia
- krajów i stanów: i Norge, i Kina, i Texas
- miast: i Trondheim, i Oslo, i Beijing
- ulic i w adresach: i Karl Johans gate, i Drammensveien 1

På

På jest często używane, gdy coś znajduje się na czymś innym:

Boka ligger **på** bordet. Książka leży na stole.

På jest też używane w następujących połączeniach:

- på** skolen w szkole
- på** kino, teater w kinie, w teatrze
- på** restaurant, kafé w restauracji, w kawiarni
- på** biblioteket w bibliotece
- på** jobb/arbeid w pracy
- på** (ved) universitetet na uniwersytecie

W poniższych połączeniach można również użyć **i**:

- på/i** butikken w sklepie
- på/i** kjøkkenet, stua w kuchni, w dużym pokoju
- på/i** badet, soverommet w łazience, w sypialni

På używa się też w połączeniu z:

- wyspami: **på** Grønland (Gdy wyspa jest państwem, używamy przyimka **i**: i Irland. Czasami można użyć obu przyimków: **på/i** Sri Lanka.)
- wieloma nazwami miast o położeniu śródlądowym: **på** Røros, **på** Lillehammer
- dzielnicami miast: **på** Grorud, **på** Sinsen, **på** Frogner

Bardzo często trudno jest wytłumaczyć stosowanie przyimka **i** lub **på** w nazwach norweskich miejscowości lub miejsc. Topografia miejsca lub sama jego nazwa często decyduje o wyborze przyimka, ale jest wiele wyjątków, a także różnic lokalnych.

Til

Til jest najczęstszym przyimkiem określającym ruch w kierunku jakiegoś miejsca:

- Ben går **til** kantina. Ben idzie do kantyny.
- Skal du dra **til** Fjordvik i dag? Jedziesz dziś do Fjordvik?

Zwróć uwagę, że i czy **på** również są używane, aby wyrazić ruch w kierunku lub do środka wielu pomieszczeń lub instytucji:

Dina går **på badet**. Dina idzie do łazienki.

Cecilie går **i operaen**. Cecilie idzie do opery.

Skal vi gå **på kafé**? Pójdziemy do kawiarni?

Hos

Hos jest używane przed nazwami osób w znaczeniu «u niego/u niej»:

De tar en kaffe **hos Cecilie**. Są na kawie u Cecilie.

Så fint det er **hos deg**, Dina! Jak u ciebie ładnie, Dino!

Przyminka **hos** używa się także wtedy, gdy mówimy o niektórych grupach zawodowych:

Jeg er **hos legen**. Jestem u lekarza.

Przy określaniu ruchu w jakimś kierunku lub celu, używamy przyminka **til**:

Anne går på besøk **til Cecilie**. Anne idzie odwiedzić Cecilie.

Jeg må dra **til legen**. Muszę iść do lekarza.

Rozdział 10

Określanie czasu

Wiele wyrażen określających czas zawiera przyminki. Poniżej podajemy niektóre z tych wyrażen:

Przyminek «i» stosuje się

a) przed określeniami lat, miesięcy, świąt i innymi wyrażeniami czasu:

i 2009, i oktober, i jula (na święta/w czasie świąt Bożego Narodzenia),

(i) neste uke (w następnym tygodniu), **i kveld** (dziś wieczorem), **i morgen** (jutro).

b) przed nazwami pór roku. Pora roku, do której się odwołujesz, jest ściśle określona, a czas czasownika wskaże, czy nawiązujesz do obecnej pory roku, zbliżającej się czy też minionej. Zauważ, że rzeczownik określający porę roku występuje w formie nieokreślonej:

Ben går på norskkurs **i høst**. Ben chodzi na kurs norweskiego tej jesieni.

Ken skal studere psykologi **i høst**. Ken będzie studiować psychologię tej jesieni.

I høst dro studentene på hyttetur. Tej jesieni studenci wyjechali na wycieczkę do schroniska.

c) przed określeniem okresu trwania:

Anna har bodd i Norge **i tre måneder**. Anna mieszka w Norwegii trzy miesiące.

Hun skal være her **i to år**. Będzie tu przez dwa lata.

Przyimek «om» używany jest

a) przed nazwami pór roku i innych okresów, gdy te się powtarzają. Zauważ, że nazwy występują wówczas w formie określonej:

Ola liker å bade **om sommeren**. Ola lubi się kąpać latem.

Om kvelden ser Ken på TV. Wieczorem Ken ogląda telewizję.

b) do wyrażenia przyszłości:

De skal reise på tur **om to dager**. Wybierają się w podróż za dwa dni.

Kurset begynner **om 15 minutter**. Kurs zaczyna się za 15 minut.

For ... siden

Przyimek złożony «for ... siden» jest odpowiednikiem polskiej partykuły «temu» (jakiś czas temu):

De flyttet hit **for tre måneder siden**. Przeprowadzili się tu trzy miesiące temu.

På

Przyimek «på» używany jest z dniami tygodnia:

Bussen drar klokka 16.00 **på søndag**. Autobus odjeżdża w niedzielę godzinie 16.00.

Maria er på Dragvoll **på fredager**. Maria jest na Dragvoll w piątki.

SZYK WYRAZÓW

Rozdział 1

Zdania główne

Norweskie zdanie musi zawsze zawierać podmiot i orzeczenie (czasownik). Podmiot oznacza wykonawcę czynności wyrażonej orzeczeniem, obiekt podlegający procesowi wyrażonemu orzeczeniem lub znajdujący się w stanie wyrażonym orzeczeniem.

Podstawowy szyk wyrazów w zdaniu głównym:

podmiot – orzeczenie – reszta zdania

Jeg heter Alex. (Ja) Nazywam się Alex.

Jeg kommer fra Frankrike. (Ja) Pochodzę z Francji.

Zdania pytające

W zdaniach pytających z wyrazem pytającym orzeczenie również występuje jako drugi element zdania:

Hva heter du? Jak się nazywasz?

Zdania pytające bez wyrazu pytającego rozpoczyna się orzeczeniem:

Er du norsk? Jesteś Norwegiem?

Rozdział 2

Zdania główne

W *Rozdziale 1* wspomnieliśmy, że orzeczenie stoi na drugim miejscu w zdaniu, gdy zaczyna się ono od podmiotu:

Jeg **snakker** norsk. (Ja) Mówię po norwesku.

Orzeczenie stoi zawsze na drugim miejscu w zdaniu, również wtedy, gdy zdanie zaczyna się np. od wyrazu określającego czas lub miejsce:

Nå (teraz) **reiser** Alex til Norge.

Der (tam) **venter** pappa.

Pamiętaj, że przez orzeczenie rozumie się **czasownik w formie osobowej**, czyli czasownik w czasie teraźniejszym lub przeszłym.

Przeczenie

W zdaniach oznajmujących przeczenie **ikke** (nie), które w norweskim jest przysłówkiem, zwykle umieszcza się po czasowniku:

Jeg reiser **ikke** til Paris. Nie jadę do Paryża.

Inne przysłówki, jak np. **også** (też, także, również), także umieszcza się po czasowniku:

Jeg reiser **også** til Oslo. Ja również jadę do Oslo.

Rozdział 3

Det er

Konstrukcji **det er** używa się do pokazania, że coś istnieje. Odpowiada ona polskiemu «jest», «istnieje» lub «znajduje się». **Det er** jest używane z rzeczownikami liczby pojedynczej i mnogiej:

Det er fire stoler i stua. W dużym pokoju są cztery krzesła.

Det er ei seng på Dinas rom. W pokoju Diny jest łóżko.

Det nie może nigdy zostać w tego typu zdaniach opuszczone, nawet jeśli zdanie rozpoczyna się od dopełnienia. Wówczas przed **det** umieszcza się czasownik (ponieważ czasownik jest zawsze drugim elementem zdania):

På Dinas rom **er det** ei seng. W pokoju Diny jest łóżko.

Rozdział 8

W języku norweski występują dwa typy zdań: zdania główne (zdania samodzielne) i zdania podrzędne.

1. Zdanie główne

Zdanie główne jest zdaniem samodzielnym. Orzeczenie (czasownik w formie osobowej) umieszczone jest na drugim miejscu w zdaniu, z wyjątkiem zdań pytających bez zaimków pytających. Wówczas orzeczenie jest na początku zdania:

De **bor** i Fjordvik.

Hvor **jobber** han?

Går han på norskkurs?

Przysłówki, np. **ikke** (nie), umieszcza się po czasowniku:

Dina **kommer ikke** fra England.

Alex **går ikke** på skolen.

Ben **snakker ikke** tysk.

Spójniki **og** (i) i **men** (ale) rozpoczynają zdania główne:

Dina bor i Fjordvik, **og** hun går på skolen.

Alex liker ikke norsk ost, **men** han liker fransk ost.

2. Zdania podrzędne

Zdania podrzędne nie są zdaniami samodzielnymi. Zazwyczaj są one częścią zdania głównego (podrządzenie złożonego).

Zdanie podrzędne zaczyna się często spójnikiem podrzędnym. W *Rozdziale 8* poznaliście trzy z nich:

fordi ponieważ

at że

om czy

Po spójniku podrzędnym następuje podmiot zdania i jego orzeczenie:

Norsk er vanskelig for meg **fordi** jeg har bodd i Frankrike.

Mamma sier **at** jeg må øve på å skrive norsk.

Tone spør **om** Dina liker seg på skolen.

Przysłówki, jak np. **ikke** (nie), w zdaniach podrzędnych umieszcza się **przed** czasownikiem:

Dina sier **at** de *ikke* har mange lekser i Norge.

Uwaga! W języku norweskim «ikke» jest przysłówkiem, natomiast «nie» w języku polskim jest partykułą.

Zdanie podrzędne może także wystąpić przed zdaniem nadrzędnym. Wówczas orzeczenie w zdaniu nadrzędnym umieszcza się bezpośrednio po zdaniu podrzędnym:

Norsk er vanskelig for meg **fordi** jeg har bodd i Frankrike. Norweski jest dla mnie trudny, ponieważ mieszkałem we Francji.

Fordi jeg har bodd i Frankrike, **er** norsk vanskelig for meg. Ponieważ mieszkałem we Francji, norweski jest dla mnie trudny.

Więcej na temat zdań głównych i podrzędnych znajdziesz w *Rozdziale 9*.

Rozdział 9

Zdania względne

Polskie zaimki względne **który, które, którzy** tłumaczy się na norweski jako **som**:

Jeg har en bror. Han er 30 år gammel. Mam brata. Ma 30 lat.	→	Jeg har en bror som er 30 år gammel. Mam brata, który ma 30 lat.
Jeg har en katt. Den er søt. Mam kota. Jest słodki.	→	Jeg har en katt som er søt. Mam kota, który jest słodki.
Jeg har en bil. Den er ny. Mam samochód. Jest nowy.	→	Jeg har en bil som er ny. Mam samochód, który jest nowy.

Zdania względne są zdaniami podrzędnymi, dlatego przysłówki i partykułę **ikke** umieszcza się w nich przed czasownikiem:

Jeg har en bil **som ikke er ny**. Mam samochód, który nie jest nowy.

W powyższych przykładach **som** pełni rolę podmiotu w zdaniu względnym. Gdy zaimek ten nie jest podmiotem, podmiot następuje bezpośrednio po **som**, jak w przypadku każdego innego spójnika podrzędnego:

Jeg har en bil **som jeg kjøpte** i juni. Mam samochód, który kupiłem w czerwcu.

Da - når = kiedy

I **da**, i **når** znaczy **kiedy/gdy**.

Da używamy, gdy mówimy o jednokrotnym zdarzeniu lub o nieprzerwanym okresie w przeszłości:

Alex traff Jens da han begynte i barnehagen.
Alex poznał Jensa, gdy zaczął chodzić do przedszkola.

Når używamy, kiedy mówimy o czynnościach zwyczajowych lub powtarzających się, nawet gdy powtarzały się one w przeszłości :

Jeg liker å slappe av **når** jeg kommer hjem fra jobben.
Lubię odpocząć, gdy wracam po pracy do domu.

Jeg likte alltid å slappe av **når** jeg kom hjem fra jobben.
Zawsze lubiłem odpoczywać, kiedy wracałem po pracy do domu.

Når używamy też, kiedy mówimy o czynnościach w przyszłości:

Jeg skal ta eksamen **når** kurset er ferdig.
Będę zdawać egzamin, kiedy kurs się skończy.

Rozdział 12

Zdanie główne

Zdanie główne jest zdaniem samodzielnym. Zawiera podmiot (osoba lub rzecz wykonująca jakąś czynność lub znajdujący się w jakimś stanie) i orzeczenie (czasownik).

Często innymi elementami zdania są dopełnienia i okoliczniki.

W zdaniu oznajmującym orzeczenie (czyli czasownik w formie osobowej) jest jego drugim elementem.

Na początku zdania mogą być umiejscowione różne jego części, takie jak podmiot (zdanie 1), okolicznik wskazujący na czas lub miejsce (zdanie 2), zaimek pytający (zdanie 3) i inne elementy.

W zdaniu 2 i 3 podmiot musi zająć miejsce za orzeczeniem.

Zdania pytające bez zaimka pytającego (**hva** (co), **hvem** (kto) itd.) rozpoczynają się od orzeczenia (zdanie 4).

Przeczenie **ikke** (nie) występuje zazwyczaj po czasowniku w formie osobowej.

<i>Początkowy człon zdania</i>	<i>Orzeczenie (łącznik)</i>	<i>Podmiot</i>	<i>Okolicznik</i>	<i>Orzeczenie (orzecznik)</i>	<i>Dopełnienie</i>	<i>Okoliczniki miejsca i czasu</i>
1. Han	vil	-	ikke	spise	kake	i kantina i dag.
2. I dag	vil	han	ikke	spise	kake	i kantina.
3. Hvorfor	vil	han	ikke	spise	kake	i kantina i dag?
4.	Vil	han	ikke	spise	kake	i kantina i dag?

1. (On) nie chce jeść dzisiaj ciasta w stołówce.
2. Dzisiaj (on) nie chce jeść ciasta w stołówce.
3. Dlaczego (on) nie chce jeść dzisiaj ciasta w stołówce?
4. Nie chce (on) dzisiaj jeść ciasta w stołówce?

Zauważ, że podmiot jest umiejscowiony po **ikke**, jeśli jest rzeczownikiem i nie jest pierwszym członem zdania (tu: Ben).

<i>Początkowy człon zdania</i>	<i>Orzeczenie (łącznik)</i>	<i>Podmiot</i>	<i>Okolicznik</i>	<i>Orzeczenie (orzecznik)</i>	<i>Dopełnienie</i>	<i>Okoliczniki miejsca i czasu</i>
I dag	vil	ikke	Ben	spise	kake	i kantina

Dzisiaj Ben nie chce jeść ciasta w stołówce.

Zdania podrzędne

Zdania podrzędne także zawierają podmiot i orzeczenie, ale nie są to zdania samodzielne. Są one częścią zdania podrzędnie złożonego.

Zdania podrzędne rozpoczynają się zazwyczaj od spójnika podrzędnego. W norweskim najczęstszymi spójnikami podrzędnymi są: **fordi** (ponieważ), **at** (że), **hvis** (jeżeli), **om** (czy), **da** (kiedy), **når** (kiedy)

Zdania podrzędne mają ustaloną składnię. Po spójniku następuje podmiot. Żadna inna część zdania nie może być wystąpić na początku.

Przeczenie **ikke** w zdaniach podrzędnych zajmuje pozycję przed orzeczeniem:

	<i>Spójnik</i>	<i>Podmiot</i>	<i>Przeczenie</i>	<i>Orzeczenie</i>	<i>Dopełnienie</i>	<i>Okolicznik</i>
1. Alex er litt trøtt	fordi	han	ikke	har sovet		mye i natt.
2. Bildene blir uskarpe	når	Alex		hopper		i snøen.
3. Snøballen er så stor	at	Dina		må hjelpe	ham.	
4. Alex spør	om	han	ikke	kan åpne	gavene	nå.

1. Alex jest trochę zmęczony, ponieważ nie spał za wiele w nocy.
2. Zdjęcia stają się niewyraźne, kiedy Alex skacze po śniegu.
3. Kula śnieżna jest tak duża, że Dina musi mu pomóc.
4. Alex pyta, czy nie może teraz otworzyć prezentów.

Zdanie podrzędne może być również umieszczone przed zdaniem nadrzędnym. Wówczas w zdaniu nadrzędnym podmiot zajmie swoje miejsce za orzeczeniem:

<i>Zdanie podrzędne</i>	<i>Orzeczenie</i>	<i>Podmiot</i>
1. Når Alex hopper i snøen,	blir	bildene uskarpe.
2. Fordi han ikke har sovet mye i natt, er	Alex	trøtt.

1. Kiedy Alex skacze po śniegu, zdjęcia stają się niewyraźne.
2. Ponieważ Alex nie spał za wiele w nocy, jest zmęczony.

RÓŻNORODNY

Rozdział 1

Zaimki pytające

Najczęstszymi zaimkami pytającymi są:

hva	co
hvem	kto
hvor	gdzie (jak)/ile
hvordan	jak
Hva er det?	Co to jest?
Hvem er det?	Kto to jest?
Hvor bor du?	Gdzie mieszkasz?
Hvordan går det?	Jak się masz?

Uwaga! **Hva** używa się również w innym znaczeniu niż **co**, np.

Hva heter du? Jak się nazywasz?

Wyraz pytający **hvor** jest też używany w znaczeniu **ile**, gdy pytamy o wielkość lub ilość.

Hvor gammel er du? Ile masz lat?

Narodowości

Kraj	Narodowość (przymiotnik)	Osoba	Język
Norge	norsk	en nordmann	norsk
England	engelsk	en engelsk mann	engelsk
Frankrike	fransk	en fransk mann	fransk
Italia	italiensk	en italiener	italiensk
Nederland	nederlandsk	en nederlender	nederlandsk
Polen	polsk	en polakk	polsk
Spania	spansk	en spanjol	spansk
USA	amerikansk	en amerikaner	(amerikansk) engelsk
Tyskland	tysk	en tysker	tysk

Rozdział 2

Spójniki

Spójniki **og** (i) i **men** (ale) łączą zdania:

De ser pappa, **og** Dina roper. Widzą tatę i Dina woła.

Det går bra, **men** det er ei lang reise. Mam się dobrze, ale to była długa podróż.

Rozdział 4

Hvilken

Hvilken (który) służy zazwyczaj do wyróżnienia jednego obiektu (przedmiotu) spośród wielu. Ten zaimek odmienia się w zależności od rodzaju i liczby rzeczownika:

Hvilken pakke sender du? **hvilken** przed rzeczownikiem rodzaju męskiego (en pakke)

Hvilken avis leser du? **hvilken** przed rzeczownikiem rodzaju żeńskiego (ei avis)

Hvilket bord vil du ha? **hvilket** przed rzeczownikiem rodzaju nijakiego (et bord)

Hvilke aviser leser du? **hvilke** przed rzeczownikami w liczbie mnogiej (aviser)

Zobacz więcej o zaimkach pytających w *Rozdziale 1*.

Rozdział 7

Liczebniki nieokreślone

Mange (dużo/wiele) i **noen** (kilka) używane są z rzeczownikami policzalnymi:

Det er **mange kaféer** i sentrum. W śródmieściu jest wiele kawiarni.

Ben har **noen hyller** på kontoret. Ben ma kilka pótek w swoim biurze.

Noen używa się również w znaczeniu *ktoś*:

Noen kommer der borte. *Ktoś tam przychodzi.*

Mye (dużo/wiele) i **noe** (trochę) używa się z rzeczownikami niepoliczalnymi:

Sjefen kommer med mye informasjon. *Szef podaje wiele informacji.*

Ben drikker **mye kaffe**. *Ben pije dużo kawy.*

Ben kjøper **noe kaffe**. *Ben kupuje trochę kawy.*

Noe może być także użyte bez rzeczownika i znaczy wówczas *coś* lub *cokolwiek*:

Vil dere ha **noe** å spise? *Chcesz coś do jedzenia?*

Rozdział 10

Synes - tro - tenke

Synes używamy, gdy wyrażamy swoje zdanie lub osobiste odczucie w znaczeniu *uważam, że/sądzę*:

Hun synes at det er interessant. *(Ona) uważa, że to jest interesujące.*

Uwaga: **synes** ma końcówkę **-s** we wszystkich czasach: å synes - synes - syntes - har syntes. Więcej o tego typu czasownikach dowiesz się z *Rozdziału 12*.

Tro używamy, gdy nie jesteśmy czegoś pewni, gdy czegoś się tylko domyślamy. Po polsku wyraz ten znaczy «przypuszczać», «wydawać się», «wierzyć, że», «myśleć, że».

Jeg tror at London er større enn Oslo. *Myślę/wydaje mi się, że Londyn jest większy od Oslo.*

Tenke odnosi się do poznawczego procesu myślenia, i znaczy tyle, co «myśleć/myśleć o kimś lub o czymś»:

Alex tenker på katten. *Alex myśli o kocie.*

Rozdział 11

Fordi - derfor

(ponieważ/dlatego że - dlatego/więc)

Używanie **fordi** i **derfor** może wydawać się nieco kłopotliwe.

Fordi

Fordi wskazuje na przyczynę. Jest to spójnik podrzędny, który rozpoczyna zdanie podrzędne:

Han rydder **fordi** dokka liker å ha det ryddig. *(On) sprząta, ponieważ lalka lubi porządek.*

Barna klapper **fordi** de liker forestillingen.
Dzieci klaszczą, ponieważ przedstawienie się im podoba.

lub

Fordi dokka liker å ha det ryddig, rydder han. *Ponieważ lalka lubi porządek, to on sprząta.*

Fordi de liker forestillingen, klapper barna.
Ponieważ przedstawienie się dzieciom podoba, klaszczą.

Derfor

Derfor jest przysłówkiem i wskazuje na skutek/wynik. W języku polskim jego odpowiednikiem jest spójnik współrzędny wynikowy *dlatego*. Po **derfor** następuje orzeczenie:

Dokka liker å ha det ryddig. **Derfor** rydder han.
Lalka lubi porządek, dlatego on sprząta.

Barna liker forestillingen. **Derfor** klapper de.
Dzieciom podoba się przedstawienie, dlatego klaszczą.

Så

Istnieją wyrazy kłopotliwe, które mają tę samą pisownię i wymowę, ale odmienne znaczenie. Jednym z takich wyrazów jest **så**:

1) **Så** w znaczeniu *następnie, później* jest przysłówkiem:

Etter lunsj dro vi til Akershus festning. **Så** gikk vi til Rådhuset.
Po lunchu pojechaliśmy do twierdzy Akershus. Następnie poszliśmy do ratusza.

2) **Så** w znaczeniu *tak*, bardzo jest również przysłówkiem. Umieszcza się go przed przymiotnikiem:

Det var **så** interessant på Vikingskipshuset.
Było bardzo interesująco w Muzeum Łodzi Wikingów.

3) **Så** w znaczeniu *z tej przyczyny, dlatego też* jest spójnikiem, po którym następuje zdanie współrzędne:

Peter har ikke møtt Evas familie før, **så** han er litt nervøs.
Peter nie spotkał wcześniej rodziny Evy, dlatego też jest trochę zdenerwowany.

4) **Så** to także forma czasu przeszłego prostego czasownika **å se** (widzieć, oglądać itp.):

Vi **så** et stykke av Henrik Ibsen. Obejrzeliśmy sztukę Henryka Ibsena.

Krótkie odpowiedzi

W języku norweskim krótkich odpowiedzi udziela się w następujący sposób:

1) Odpowiadając na pytanie rozpoczynające się od **har** (mam, masz itd.) i **er** (jestem, jesteś itd.):

Har du ei fiskestang? Ja, det **har** jeg. Nei, det **har** jeg ikke.
(Czy) masz wędkę? Tak, mam. Nie, nie mam.

Er du norsk? Ja, det **er** jeg. Nei, det **er** jeg ikke.
Jesteś Norwegiem? Tak, jestem. Nie, nie jestem.

2) Odpowiedź na pytanie rozpoczynające się od **czasownika posiłkowego**, należy użyć tego samego czasownika:

Kan vi gå på kino? Ja, det **kan** vi. Nei, det **kan** vi ikke.
Możemy pójść do kina? Tak, możemy. Nie, nie możemy.

Skal du gå på konserten? Ja, det **skal** jeg. Nei, det **skal** jeg ikke.
Pójdiesz na koncert? Tak, pójdę. Nie, nie pójdę.

Vil du se byen? Ja, det **vil** jeg. Nei, det **vil** jeg ikke.
Chcesz zobaczyć miasto? Tak, chcę. Nie, nie chcę.

Må du ringe ham? Ja, det **må** jeg. Nei, det **må** jeg ikke.
Musisz do niego zadzwonić? Tak, muszę. Nie, nie muszę.

3) Jeżeli pytanie rozpoczyna się od innego czasownika niż podane w punktach 1) i 2), w odpowiedzi, w odróżnieniu od języka polskiego, w którym powtarza się ten sam czasownik, w języku norweskim używa się czasownika **gjør** (robię, robisz itd.):

Liker du opera? Ja, det **gjør** jeg. Nei, det **gjør** jeg ikke.
Lubisz operę? Tak, lubię. Nie, nie lubię.

Leser du ei bok? Ja, det **gjør** jeg. Nei, det **gjør** jeg ikke.
Czytasz książkę? Tak, czytam. Nie, nie czytam.

Snakker du norsk? Ja, det **gjør** jeg. Nei, det **gjør** jeg ikke.
Mówisz po norwesku? Tak, mówię. Nie, nie mówię.

Zauważ, że:

Kiedy podmiotem w pytaniu jest **det** (to) or **den** (ten, ta), po orzeczeniu (czasowniku) używa się **det** albo **den**:

Er **det** kaldt? Ja, det er **det**. Nei, det er **det** ikke.
Czy jest zimno? Tak, jest. Nie, nie jest.

Er **den** ny? Ja, det er **den**. Nei, det er **den** ikke.
Czy to jest nowe? Tak, jest. Nie, nie jest.

Ja - jo

Odpowiadając twierdząco na pytanie zawierające przeczenie, zamiast **ja** używamy **jo**:

Kommer du **ikke** fra Oslo? **Jo**, det gjør jeg.
Czy nie pochodzisz z Oslo? Tak, pochodzę.

Rozdział 12

Zasady używania przecinka

1) Przecinek stawiamy zawsze przed **men** (ale):

Anne bor i Fjordvik, men hun kommer fra Lillestrøm.
Anne mieszka w Fjordvik, ale pochodzi z Lillestrøm.

2) Przecinek stawiamy przed spójnikami **og** (i), **for** (ponieważ) and **så** (dlatego), kiedy następujące po nich zdanie jest zdaniem głównym:

Hans har bodd i Fjordvik i ti år, og han jobber i en bank.
Hans mieszka w Fjordvik od dziesięciu lat i (on) pracuje w banku.

ale:

Hans har bodd i Fjordvik i ti år og jobber i en bank.
Hans mieszka w Fjordvik od dziesięciu lat i pracuje w banku.

3) Przecinek stawiamy przed i po zdaniach wtrąconych:

Ben, som kommer fra Frankrike, bor i Fjordvik.
Ben, który pochodzi z Francji, mieszka w Fjordvik.

4) Zawsze stawiamy przecinki, kiedy wyliczamy:

Han spiser vanligvis kylling, laks, pasta, ris og grønnsaker til middag.
(On) je zazwyczaj na obiad kurczaka, łosia, makaron, ryż i warzywa.

5) Przecinek stawiamy po zdaniu podrzędnym, jeśli jest ono na początku zdania złożonego:

Hvis Eva hjelper henne, blir Tone glad.
Jeżeli Eva jej pomoże, Tone będzie zadowolona.

6) Przecinek stawiamy po mowie niezależnej:

«Vil du ha hjelp?» spør Eva.
«Potrzebujesz pomocy?» pyta Eva.